

Nd. 168. Frumvarp til laga [158. mál]

um breyting á lögum nr. 75 14. september 1981, um tekjuskatt og eignarskatt, með síðari breytingum.

(Lagt fyrir Alþingi á 109. löggjafarþingi 1986.)

1. gr.

Eftirtaldar breytingar verði á 30. gr. laganna, sbr. 1. gr. laga nr. 119/1984 og 1. gr. laga nr. 121/1984:

1. Í stað „800 000 kr.“ í 2. másl. 9. tölul. A-liðs 1. mgr. komi: 1 425 280 kr.
2. Í stað „31 250 kr.“ og „62 500 kr.“ í 1. másl. 2. tölul. B-liðs 1. mgr. komi: 55 675 kr. og 111 350 kr.
3. Í stað „25 000 kr.“ og „50 000 kr.“ í 2. másl. 4. tölul. B-liðs 1. mgr. komi: 44 540 kr. og 89 080 kr.
4. Í stað „180 kr.“ í 1. másl. 1. tölul. C-liðs 1. mgr. komi: 321 kr.
5. Í stað „31 880 kr.“ í 1. másl. 1. mgr. 3. tölul. C-liðs 1. mgr. komi: 56 798 kr.
6. Í stað „19 500 kr.“ í 2. másl. 4. tölul. C-liðs 1. mgr. komi: 34 741 kr.
7. Í stað „4 210 kr.“ í 2. másl. 3. tölul. D-liðs 1. mgr. komi: 7501 kr.
8. Í stað „159 380 kr.“ og „318 760 kr.“ í 1. másl. 1. mgr. 1. tölul. E-liðs 1. mgr. komi: 283 952 kr. og 567 904 kr.
9. Í stað „630 kr.“ í 1. mgr. 2. tölul. E-liðs 1. mgr. komi: 1122 kr.
10. Í stað „35 000 kr.“ í 3. másl. 2. mgr. komi: 62 356 kr.
11. Í stað „5 000 000 kr.“ og „10 000 000 kr.“ í 3. másl. 3. mgr. komi: 8 908 000 kr. og 17 816 000 kr.

2. gr.

Í stað „45 000 kr.“ í 41. gr. laganna, sbr. 2. gr. laga nr. 121/1984, komi: 80 172 kr.

3. gr.

1. mgr. 67. gr. laganna, sbr. 3. gr. laga nr. 3/1986, orðist svo:

Tekjuskatt manna, sem skattskyldir eru skv. 1. gr. og hafa verið heimilisfastir hér á landi allt tekjuárið, skal reikna af tekjuskattsstofni þeirra skv. 1. og 3. tölul. 62. gr. í þremur þrepum sem hér segir:

1. þrep: Af þeim hluta tekjuskattsstofns, sem ekki er yfir 400 000 kr., skal reikna 18%. Sé tekjuskattsstofn annars hjóna, sem skattlagt er samkvæmt ákvæðum 63. gr. lægri, en 400 000 kr. skal þó hækka þetta tekjumark hjá hinum makanum um þá upphæð sem á skortir að tekjuskattsstofn þess fyrrgreinda nái 400 000 kr. en þó ekki um hærri upphæð en 200 000 kr.
2. þrep: Af þeim hluta tekjuskattsstofns, sem umfram er það tekjumark sem nefnt er í 1. þrep en ekki er yfir 800 000 kr., skal reikna 28,5%.

3. þrep: Af þeim hluta tekjuskattsstofns, sem er umfram 800 000 kr., skal reikna 38,5%. Frá þannig reiknuðum tekjuskatti skal síðan dreginn skattafláttur skv. 68. gr. Sú fjárhæð, sem þannig fæst, telst tekjuskattur ársins.

4. gr.

Í stað „34 705 kr.“ í 1. mgr. 68. gr. laganna, sbr. 1. mgr. 3. gr. laga nr. 47/1985 og 4. gr. laga nr. 3/1986, komi: 56 640 kr.

5. gr.

Eftirtalдар breytingar verði á 1. mgr. 69. gr. laganna, sbr. 1.–3. tölul. 5. gr. laga nr. 121/1984:

1. Í stað „7500 kr.“ og „11 250 kr.“ í 2. másl. komi: 12 250 kr. og 18 350 kr.
2. Í stað „15 000 kr.“ í 3. másl. komi: 24 500 kr.
3. Í stað „7500 kr.“ í 4. másl. komi: 12 250 kr.

6. gr.

Við lögina bætist ný grein er verði 69. gr. A og hljóði svo:

Vegna barna, sem um ræðir í 69. gr., skal ríkissjóður greiða framfæranda barns auk barnabóta sérstakan barnabótaauka enda séu skilyrði 3. og 4. mgr. uppfyllt.

Sérstakur barnabótaauki skal óskertur nema 24 500 kr.

Barnabótaauki skv. 2. mgr. vegna barna sem eru á framfæri hjóna, sbr. 63. gr., skal skerðast um 7% af því sem samanlagður útsvarsstofn hjónanna fer fram úr 490 000 kr. uns hann fellur niður er samanlagður útsvarsstofn hjóna nær 840 000 kr. Á sama hátt skal barnabótaauki vegna barna á framfæri einstæðra foreldra skerðast um 7% af því sem útsvarsstofn foreldris fer fram úr 334 050 kr. uns hann fellur niður er útsvarsstofn foreldris nær 684 050 kr.

Barnabótaauki vegna barna á framfæri hjóna skerðist um 1,2% af því sem eignarskattsstofn hvors hjóna um sig fer fram úr 1 568 250 kr. uns hann fellur niður er eignarskattsstofn hvors hjóna nær 2 589 084 kr. Á sama hátt skerðist barnabótaauki vegna barna á framfæri einstæðra foreldra um 2,4% af því sem eignarskattsstofn foreldris fer fram úr 2 091 000 kr. uns hann fellur niður er eignarskattsstofn foreldris nær 3 111 834 kr.

Um barnabótaauka, þar á meðal um ráðstöfun hans, skulu að öðru leyti gilda ákvæði 69. gr.

7. gr.

Í stað „312 500 kr.“ og „625 000 kr.“ í 2. másl. 78. gr. laganna, sbr. 14. gr. laga nr. 8/1984 og 6. gr. laga nr. 121/1984, komi: 556 750 kr. og 1 113 500 kr.

8. gr.

Í stað „917 647 kr.“ í 83. gr. laganna, sbr. 3. gr. laga nr. 118/1985, komi: 1 525 000 kr.

9. gr.

121. gr. laganna orðist svo:

Skylt er að hækka eða lækka fjárhæðir, sem um ræðir í 9. tölul. A-liðs, 2. og 4. tölul. B-liðs, 1., 3. og 4. tölul. C-liðs, 3. tölul. D-liðs og 1. og 2. tölul. E-liðs 1. mgr. 30. gr., 2. og 3. mgr. 30. gr., 41. gr., 1. mgr. 67. gr., 68. gr., 69. gr., 69. gr. A, 78. gr. og 83. gr., í samræmi við skattvísitölu sem ákveðin skal í fjárlögum ár hvert, í fyrsta sinn í fjárlögum fyrir árið 1988.

10. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi og skulu koma til framkvæmda við álagningu tekju- og eignarskatts á árinu 1987 vegna tekna ársins 1986 og eigna í lok þess árs.

Athugasemdir við lagafrumvarp þetta.

Í frumvarpi til fjárlaga fyrir árið 1987 kemur fram að stefnt er að lækkun tekjuskatts á næsta ári frá því sem hann annars yrði að óbreyttri skattbyrði. Með frumvarpi þessu er ætlað að ná þessu markmiði.

Samkvæmt áætlun Þjóðhagsstofnunar er reiknað með að meðaltekjubreyting á milli árunna 1985 og 1986 verði 31%. Á hinn bóginn er gert ráð fyrir að meðaltekjubreyting á milli árunna 1986 (tekjuárs) og 1987 (greiðsluárs) verði 15%. Er í þessu sambandi miðað við tekjubreytingar frá ársmeðaltali til ársloka 1986 og tekjubreytingar á árinu 1987 í takt við áætlaðar verðbreytingar samkvæmt þjóðhagsáætlun. Við aðstæður sem þessar, þ.e. mjög mismunandi launabreytingar annars vegar á milli tekjuárunna (1985/1986) sem segja til um breytingar á álagningarstofninum og á milli tekjuárs og greiðsluárs (1986/1987) hins vegar, er ógerlegt að ákveða skattvísitölu sem leiðir til óbreyttrar skattbyrði. Það er því aðeins unnt þegar tekjubreytingin er hin sama milli þessara þriggja ára. Ef breyta á álagningarkerfinu þannig að það hafi í för með sér sömu skattbyrði á árinu 1987 miðað við samtímatekjur og raun varð á við álagningu 1986 ætti að hækka skattþrep og frádráttarliði frá tekjum um 31% til samræmis við hækkun á álagningarstofninum. Hins vegar ættu „greiðsluliðir“, þ.e. fjárhæðir sem ríkið leggur fram til greiðslu á álögðum sköttum, svo sem persónuafsláttur og barnabætur, að breytast í samræmi við tekjubreytinguna á milli tekjuársins og greiðsluársins, þ.e. hækka um 15%. Jafnframt þyrfti að lækka skatthlutföll til samræmis við breytingar á launahækkun milli ára.

Með hliðsjón af því sem að framan er rakið og í samræmi við það markmið að lækka skattbyrði um sem næst 300 m.kr. á næsta ári er í frumvarpi þessu í meginatriðum lagt til að gerðar verði eftirtaldar breytingar á núgildandi álagningarkerfi:

1. Allir frádráttarliðir laganna eru hækkaðir í samræmi við hækkun á álagningarstofninum eða um 31%.
2. Skatthlutföll í skattstiga eru lækkuð sem hér segir:
19,5% í fyrsta þrepi verði 18%, 30,5% í öðru þrepi verði 28,5% og 43,5% í efsta þrepi verði 38,5%. Jafnframt eru skattþrepin hækkuð um rúm 47% í stað 31%. Fyrsta þrepið verður samkvæmt þessu 400 000 kr. í stað 356 320 kr. og annað þrepið 800 000 kr. í stað 712 640. Þá er sem fyrr lagt til að heimiluð millifærsla 1. þreps milli hjóna verði að hámarki helmingur fyrsta þreps, þ.e. 200 000 kr. Annars yrði millifærsluheimild þessi að hámarki 178 160.
3. Persónuafsláttur, barnabætur og barnabótaauki er hækkað um 20% en ekki 15% eins og gert hefði verið ef stefnt væri að óbreyttri skattbyrði tekjuskatts á næsta ári. Frumvarpið felur og í sér að lagaákvæði um barnabótaauka verði gerð ótímabundin með ákvæðum þar að lútandi í lögum um tekju- og eignarskatt.
4. Skattfrelismörk eignarskatts eru hækkuð um 23% eða um sama hlutfall og áætlað er að fasteignamat íbúðarhúsnæðis hækki frá 1. desember 1985 til 1. desember 1986. Er þetta í samræmi við þá stefnu sem mörkuð var við skattalagabreytingar í fyrra, þ.e. að láta fasteignamatshækkun á milli ára vera leiðbeinandi um hækkun skattfrelsismarka eignarskatts í stað tekjubreytinga á milli ára.

Auk þessa frumvarps verður lagt fram stjórnarfrumvarp um þá breytingu á lögum um tekjustofna sveitarfélaga að fjárhæðir afsláttar til útsvars hækki um 31% frá síðustu álagningu. Þetta er nauðsynlegt þar eð bein vísun til hækkunar skattvísitölu fyrir árið 1987 hverfur með samþykkt þessa frumvarps. Enn fremur er af sömu ástæðu nauðsynlegt að breyta lögum um málefni aldraðra, lögum um þjóðaráttak til byggingar þjóðarþóklöðu og lögum um frádrátt frá skattskyldum tekjum vegna fjárfestingar manna í atvinnurekstri. Þá er gert ráð fyrir að lög um sjúkratryggingagjald verði framlengd um eitt ár með þeirri breytingu

að skattleysismörk laganna hækki um 31%. Loks er gert ráð fyrir að skerðingarmörk barnabótaauka hækki um 31% vegna tekna og 23% vegna eigna, sbr. 6. gr. frumvarpsins.

Áhrif af breytingum þessum eru eins og að er stefnt lækkun skatta um 300 millj. kr. eftir að tekið hefur verið tillit til kauplagsbreytinga og skattbyrði haldið óbreyttri.

Á grundvelli úrtaks úr skattframtölum 1986 hafa skattar 1987 verið reiknaðir í samræmi við það álagningarkerfi sem hér er gerð tillaga um.

Samkvæmt úrtaki þessu má gera ráð fyrir að tekjuskattur til ríkisins, þ.e. tekjuskattur og sjúkratryggingagjald að frádregnum persónuafslætti og barnabótum, lækki um rúmlega 300 millj. kr. frá því sem verið hefði ef stefnt væri að óbreyttri skattbyrði.

Breytingar þessar mundu samkvæmt úrtakinu dreifast þannig:

	Fjöldi	Greiðsla miðað við óbreytta skattbyrði millj. kr.	Greiðsla skv. frumvarpi millj. kr.	Breyting millj. kr.
Hjón án barna	20.539	1.469	1.408	-60
Hjón með 1 barn	11.433	823	771	-52
Hjón með 2 börn	11.650	593	514	-79
Hjón með 3 börn eða fleiri	6.848	131	58	-73
Hjón alls	50.432	3.015	2.752	-263
Einhleypir	68.460	1.104	1.055	-49
Einstæðir foreldrar með 1 barn	4.442	-112	-129	-17
Einstæðir foreldrar með 2 börn eða fleiri	1.448	-102	-112	-10
Einstæðir foreldrar alls	5.890	-211	-238	-27
Framteljendur alls	175.221	3.883	3.550	-333

Að gerðum þeim breytingum, sem frumvarpið felur í sér, má reikna með að skattgreiðslur til ríkisins 1987 hefjist að meðaltali við þau mörk á tekjum á árinu 1986 sem hér fara á eftir. Sérstaklega skal undirstrikað að hér er um meðaltal að ræða miðað við framreiknuð framtöl tekjuársins 1985. Vegna mjög mismunandi frádráttar hjá framteljendum og mismunandi tekjuskiptingar á milli hjóna geta frávik í þessu efni orðið veruleg.

	þús. kr.
Hjón án barna	um 720
Hjón með 1 barn	um 840
Hjón með 2 börn	um 960
Hjón með 3 börn eða fleiri	um 1.080
Einhleypir	um 400
Einstæðir foreldrar með eitt barn	um 590
Einstæðir foreldrar með tvö eða fleiri börn	um 740

Hæsti jaðarskattur í núverandi kerfi er 41,15% og er þá útsvar ekki meðtalið. Þessi jaðarskattur náðist við 604 þús. kr. tekjur á árinu 1985 sé reiknað með að framteljandi hafi notað 10% frádráttarregluna. Þetta tekjumark svarar til um 792 þús. kr. tekna á árinu 1986. Samkvæmt frumvarpinu verður hæsti jaðarskattur miðað við tekjuár 36,65% ef frádráttur er 10% og næst hann við um 889 þús. kr. tekjur á árinu 1986.

Athugasemdir við einstakar greinar frumvarpsins.

Um 1. gr.

Eins og fram kemur í almennum athugasemdum hér að framan gerir Þjóðhagsstofnun ráð fyrir að tekjubreyting milli áranna 1985 og 1986 verði um 31%. Af þessu leiðir að

álagningarstofninn hækkar um 31% frá því sem hann var í ár. Í samræmi við þetta er í þessari grein lagt til að allir frádráttarliðir frá tekjum manna utan atvinnurekstrar samkvæmt 30. gr. laganna um tekju- og eignarskatt, sem ákveðnir eru sem föst fjárhæð en ekki hlutfall, hækki um 31%. Þeir frádráttarliðir, sem hér um ræðir, eru eftirfarandi í sömu röð og fram kemur í greininni:

1. Hámarksfrádráttur vegna starfsloka.
2. Hámarksfrádráttur vegna arðs af hlutabréfum.
3. Hámarksfrádráttur vegna fjárfestingar í atvinnurekstri.
4. Sjómannafrádráttur.
5. Námsfrádráttur.
6. Frádráttur vegna kostnaðar við stofnun heimilis.
7. Hámarksfrádráttur vegna iðgjalda af lífsábyrgð.
8. Hámark vaxtafrádráttar hjá einstaklingum og hjónum.
9. Lágmarksfrádráttur vegna gjafa til menningarmála.
10. Lágmark fasts frádráttar (10% frádráttarins svokallaða).

Þá er í 11. tölul. lagt til að hámark fyrningargrunns íbúðarhúsnæðis, ef útleiga þess á ekki að teljast til atvinnurekstrar, hækki á sama hátt um 31%.

Um 2. gr.

Í þessari grein er lagt til að hámark kostnaðarverðs einstakra eigna sem heimilt er að gjaldfæra í rekstri á kaupári hækki um 31%.

Um 3. gr.

Í þessari grein er gerð tillaga um breytingar á skattstigum og skatthlutföllum og vísast til þess sem sagt er í athugasemdum um þessi atriði.

Um 4. og 5. gr.

Í 4. gr. er gerð tillaga um breytingar á fjárhæð persónuafsláttar í samræmi við það sem frá er greint í almennum athugasemdum með frumvarpi þessu. Á sama hátt er í 5. gr. kveðið á um sambærilegar breytingar á fjárhæð barnabóta.

Um 6. gr.

Eins og kunnugt er hefur sérstakur barnabótaauki verið greiddur árlega síðan 1984 samkvæmt sérstökum lögum sem sett hafa verið á hverju ári þar um. Samkvæmt þessari grein er lagt til að kveðið verði á um greiðslu barnabótaauka í lögum um tekju- og eignarskatt á þann hátt að þau verði framvegis ótímabundin. Samkvæmt greininni er gert ráð fyrir að barnabótaauki, sem greiddur var á þessu ári skv. lögum nr. 112/1985, hækki um 20% eins og lagt er til um barnabætur en skerðingarmörk vegna tekna hækki um 31% og skerðingarmörk vegna eigna hækki um 23%.

Um 7. gr.

Grein þessi felur í sér að hámarksfrádráttur frá eignum vegna hlutabréfaeignar og stofnsjóðseigna er hækkaður um 31% eins og gerð er tillaga um aðra frádráttarliði, sbr. 1. gr.

Um 8. gr.

Samkvæmt þessari grein er lagt til að skattfrelismörk eignarskatts hækki um 23% eða um sama hlutfall og gert er ráð fyrir að fasteignamat íbúðarhúsnæðis hækki frá 1. desember 1985 til 1. desember 1986.

Um 9. og 10. gr.

Greinar þessar þarfnast ekki skýringa.